

אמירת פסוקי דזמרה בלב נרגש

[פרשת בשלח – נכתב ע"י הרב משה צוריאלי, מתוך ספרו "אוצרות התורה".
הבהרה. בהסכמת הרב, השיחה נערכה ע"י תלמידו, אך טרם הגיחה]

מהר"ל כתב ("גבורות ה'", פרק מז) – "אין הנבראים ראוים לתת שירה אליו (לה') כי אם אותם שהם בפרט נחשבים בנים ("בְּנֵי בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל"). ודאי שאין הכוונה על חרוזים שקולים, ולא על סידור מלים יפות נעימות לאוזן, (ענין חולין ס: רש"י ד"ה כתוב קניגו), באותיות חוזרות (=אליטרציה) ולחן מלהיב. אלא מדובר על שירת הנשמה. ולכן מהר"ל מעיר, "והשירות אינם בלשון מובן כל כך, כי השירות צריך שיאמר אותם בשמחה וטוב לב... וכל אשר הוא בשמחה מדבר דברים שהם רחוקים. כאשר לבו של האומר פתוח, אז הוא מפליג לדבר... שכל שיר הוא הפלגה" (עיי"ש הרבה דוגמאות).

ויש לשאול, מהו המיוחד בישראל שרק הם ישירו שירה?
ענה מהר"ל כי שירה היא "השתוקקות העלול אל עילתו".

ר"א אבן עזרא שאל מדוע "עשרת הדברות" התחילו "אנכי... אשר הוצאתיך מארץ מצרים" (מיוחד לישראל) ולא בלשון "אשר בראתי שמים וארץ" ואז יהיו מכוונים לכל הבריות. ומשיב על כך מהר"ל: "ראוי שיתיחד שמו ית' על ישראל בפרט" ("גבורות ה'", תחילת פ"מד, ע"ע "נצח ישראל" פ"יא). כי כל הנבראים נבראו לשמש את ישראל, וישראל נבראו לשמש את קונם. אפילו מלאכי מעלה לא נבראו למען עצמם. אלא הם נבראו כדי לשרת את ישראל. הדבר היחיד שנברא למען עצמו ולא כדי לשמש לאחרים הוא ישראל, וכל שאר היצורים נבראו כדי לשמש ולהועיל לנברא-חשוב-ביותר הזה. ולכן, רק להם האפשרות לשמוח שמחה מלאה ושלמה במה שעובדים לאדון-כל.

ולכן, כאשר יש לנו מצות השירה כל בוקר לשיר פסוקי דזמרה, היינו צריכים לשיר בעינינו דולקות, בריקוד רגלים, בתנועות ידיים נלהבות. אבל בגלל השיגרה אנו קוראים מתוך נמנום ואטימות. והרי חז"ל אמרו: "בזכות האמונה שהאמינו זכו לומר שירה. וכשם שהם טהרו לבם ואמרו שירה, כך צריך האדם לטהר לבו קודם שיתפלל" (שמות רבה כב). מה היא 'טהרת לב' הזו? מובא בשו"ע (או"ח נא סעיף ח'): "אין אומרים הזמירות במרוצה, כי אם בנחת" והוסיף "משנה ברורה": "שלא ידלג שום תיבה ולא יבליעם אלא יוציא מפיו כאילו מונה מעות". ובסימן סא סעיף כב, כתב השו"ע: "אף בפסוקי דזמרה ובתפלה צריך לדקדק בכך". (בהברה נכונה של האותיות).

הא כיצד מגיעים לדרגת זהירות הנ"ל?

ע"י כך שהאדם יבין מה חז"ל אמרו על האומר שירה לפני ה'. "מוחלין לו עונותיו ונעשה כבריה חדשה" (מדרש תהלים, יח). ואין הכוונה חלילה 'מס שפתים', אלא שלב האדם נרגש. הרי דוד המלך היה עוסק בתורה בחצי ראשון של הלילה, ואחרי חצות היה עוסק בשירות ותשבחות (ברכות ג:). פשיטא שאחרי חצות יקר יותר ונעלה יותר. כלומר, שירות הן במדרגה גבוהה אפילו מלימוד תורה. וכך משמע קצת בערכין (יא). שאמרו שעבודה בשמחה וב"טוב לבב" זו שירה, ולא אמרו "לימוד תורה".

"ומניין שלא ברא הקב"ה את העולם אלא בשביל שירה וזמרה? שנאמר, 'עוז ותפארת במקדשו'" (מדרש אותיות דרבי עקיבא, אות אלף, "בתי מדרשות", ר"ש ורטהיימר, ח"ב דף שמד)